

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

JOWIALNY czy JOWISZOWY?

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Rzadko już dziś używany przymiotnik JOWIALNY odnosić się może albo do człowieka, albo do jego sposobu bycia, humoru, zachowania. Kiedy określa się kogoś tym mianem, oznacza to, że ktoś ten jest pogodny i dobronudszny, a przy tym lubiący żarty. W nowszych słownikach dodaje się również: „nieco rubasznym”.

Przymiotnik JOWIALNY przeszedł do polszczyzny w XVIII w. z francuszczyzny, najprawdopodobniej z napisanego dwa wieki wcześniej dzieła Franciszka Rabelais’go „Gargantua i Pantagruel”. JOWIALNY – po francusku jovial – to przekształcone łacińskie iovialis / lovalis, czyli ‘Jowiszowy; należący do Jowisza lub właściwy Jowiszowi’. Jednak w tym użyciu JOWIALNY < jovial < iovialis ‘jowiszowy’ odnosi się nie do rzymskiego boga, tylko do osoby urodzonej pod szczęśliwym – jak wierzone – wpływem planety Jowisz. Dokładne tłumaczenie łacińskiego iovialis – JOWISZOWY – ma zupełnie inne znaczenie. JOWISZOWY odnosi się do wyobrażenia rzymskiego boga bogów Jowisza i oznacza ‘dostojny, surowy, groźny’, np. jowiszowe spojrzenie, jowiszowy wyraz twarzy.